

1 TYYn ekologisen kestävyden kestävä kehityksen ohjelma

1. TYY ympäristötoimijana ja ilmastovaikuttajana

TYYn ekologisen kestävyden kestävä kehityksen ohjelma antaa suuntaviivat ympäristöasioiden huomioimiselle Turun yliopiston ylioppilaskunnassa. Ohjelma käsittelee sekä TYYn sisäistä toimintaa että TYYn järjestöjen toimintaa.

TYYn linjapaperin mukaisesti ylioppilaskunnalla tulee olla aktiivinen rooli ympäristö- ja ilmastokriisiin liittyvässä yhteiskunnallisessa keskustelussa sekä ilmastokriisänmuutosta ehkäisevässä toiminnassa. Ylioppilaskunnalta tulee olla on suunnannäyttäjä ja edelläkävijä, joka toiminnallaan näyttää esimerkkiä järjestöille sekä sidosryhmille.

TYY vaatii toimia ympäristökriisiin, eli ilmastokriisiin ja biodiversiteettikriisiin, pysäyttämiseksi. Ympäristökriisi on aikamme suurin sukupolvi poliittinen kysymys, sillä riittämättömien poliittisten toimien vuoksi ympäristökriisin tuoma epävarmuus ja kustannukset kasautuvat nuorille.

Vastuu ilmastokriisiin ja biodiversiteettikriisiin pysäyttamisestä on julkisella vallalla. Julkisen päätöksenteon tulee olla linjassa voimassa olevan kansainvälisen ilmastopöytäkirjan kanssa ja tavoitella maapallon keskilämpötilan nousemisen hillitsemistä 1,5 asteeseen. Suomen on oltava edelläkävijä ja ajettava nykyistä kunnianhimoisempaa ilmastopolitiikkaa kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa ja Euroopan Unionissa.

Ilmastovaikuttaminen on vakiintunut osa TYYn toimintaa. TYYn ilmastovaikuttamisen kohteena ovat TYYn jäsenet, järjestöt, yliopisto ja muut sidosryhmät sekä päättäjät hallinnon eri tasoilla. TYYn oman toiminnan tarkastelu sekä siitä viestiminen tätä ohjelmaa hyödyntäen on yksi TYYn ilmastovaikuttamisen muoto.

Ympäristöasiat tulee huomioida kokonaisvaltaisesti TYYn toiminnassa kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. TYYn ekologisen kestävyden kestävä kehityksen ohjelma keskittyy ekologisen kestävyden ulottuvuuteen. Myös muut kestävä kehityksen ulottuvuudet, eli sosiaalinen, kulttuurinen ja taloudellinen ulottuvuus, ovat tärkeä osa kestävä kehityksen kokonaisuutta. On tärkeää ymmärtää myös niiden vaikutus TYYn toimintaan ja huomioida ne toimintaa ohjaavia dokumentteja laadittaessa sekä siten TYYn jokapäiväisessä toiminnassa.

2. TYYn kestävä kehityksen ekologisen kestävyden ohjelman näkökulmat

Kestävä kehityksen Ekologisen kestävyden ohjelmassa kuvataan TYYn sisäistä toimintaa sekä järjestöjen toimintaa neljästä eri näkökulmasta. Näkökulmat ovat

37 ympäristötietoisuuden lisääminen, kestävät hankinnat ja tilat, tilaisuuksien ja tapahtumien
38 järjestäminen kestävästi sekä ympäristövaikuttaminen.

39 *2.1 Ympäristötietoisuuden lisääminen*

40 Ympäristötietoisuuden lisäämisen tarkoitus on tuoda ylioppilaskunnan toimijat ja järjestöt
41 tietoisiksi toiminnan vaikutuksista ympäristöön ja auttaa heitä arvioimaan ja raportoimaan
42 näitä vaikutuksia. **Sekä TYY että järjestöt käyttävät ekologisen kestävyuden ohjelmaa**
43 **ympäristötoimiensa mittaamiseen raportoimalla sen tavoitteiden toteutumisesta sisäisesti**
44 **päätetyllä tavalla.** ~~Toiminnassa tapahtuvan kestävä kehityksen muutoksen mittarina~~
45 ~~voidaan käyttää esimerkiksi arvioitua hiilijalanjälkeä.~~ Ympäristötietoisuuden lisääminen on
46 luontainen osa TYYn toimintaa ja kestävä kehityksen teemat koskevat kaikkia
47 ylioppilaskunnan toiminnan sektoreita ja TYY-konsernia.

48 *2.2 Kestävät hankinnat ja tilat*

49 Ekologisesti kestävien hankintojen tekeminen on osa ylioppilaskunnan ja järjestöjen arjen
50 valintoja. Kulutustottumuksien muokkaamisella on merkittäviä ympäristövaikutuksia,
51 joten tilojen ja materiaalien hankinnassa, käytössä ja huollossa tulee huomioida
52 kestävyysnäkökulmat. Matkustustapaa suunniteltaessa on huomioitava matkustamisen
53 vaikutukset ympäristöön.

54 *2.3 Tilaisuuksien ja tapahtumien järjestäminen kestävästi*

55 Tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämisellä ympäristöasiat huomioiden
56 **pienennetään** ~~heikennetään~~ tapahtumien negatiivisia ympäristövaikutuksia ja vaikutetaan
57 yhteisöön näyttämällä esimerkkiä siitä, miten tapahtumia järjestetään kestävästi. Jo
58 suunnitteluvaiheessa on tärkeää määrittää, mitkä periaatteet tilaisuutta järjestettäessä
59 otetaan huomioon.

60 *2.4 Ympäristövaikuttaminen*

61 Ympäristöasiat ovat läpileikkaava teema yhteiskunnassa, ja siten jokaisella
62 ylioppilaskunnan ja järjestöjen toimijalla on mahdollisuus tehdä ympäristövaikuttamista.
63 Aktiivisella ympäristövaikuttamisella voidaan lisätä opiskelijoiden osallisuutta
64 ympäristökysymyksiin. Ympäristövaikuttamisen tavoitteena on lisätä tietoisuutta kestävä
65 kehityksen teemoista ja ilmastokriisistä sekä vaikuttaa ympäröivään yhteiskuntaan.
66 ~~Ylioppilaskunnan ympäristövaikuttamisen linjaukset löytyvät poliittisesta linjapaperista.~~

67

68 3. Ylioppilaskunnan tavoitteet ja toimenpiteet

69 Tämän osion tavoitteet ja toimenpiteet koskevat kaikkea TYYn toimintaa. **Tavoitteet ja**
70 **toimenpiteet on jaoteltu edellä mainittujen näkökulmien mukaisesti. Jokaisen näkökulman**
71 **alle on kirjattu siihen liittyviä tavoitteita sekä niitä edistäviä toimenpiteitä.**

72 Vastuutahot on lihavoitu toimenpideoasioissa. Jos vastuuta ei ole erikseen määritetty tietylle
73 toimijalle, ja vastuu ohjelmaan kirjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisesta
74 on TYYn työntekijöillä ja hallituksella., jos vastuuta ei ole erikseen määritetty tietylle
75 toimijalle. Jokaisen kestävän kehityksen ohjelman näkökulman alle on kirjattu siihen
76 liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä, joilla päästään kohti kyseistä tavoitetta.

77 3.1 Ympäristötietoisuuden lisääminen

Tavoite: Jokainen TYYn toimistolla tuntee kestävän kehityksen ohjelman ja tietää, miten ympäristöasiat liittyvät omaan sektoriin.

-Pääsihteerin kouluttaa uudet työntekijät ja uuden hallituksen TYYn ekologisen kestävyyden kestävän kehityksen ohjelmasta. Ympäristövastaava tukee ekologisen kestävyyden ohjelman huomioimista osana jokaisen sektorin toimintaa toteuttamissuunnitelman tekemisen yhteydessä. Hallituksen jäsenten Testamentteihin lisätään osiot siitä, millä tavalla kestävä kehitys huomioidaan kullakin sektorilla.

78

Tavoite: Jokainen TYYn toimistolla tuntee hiilijalanjälkilaskurin ja raportoi omatoimisesti oman ja sektorin hiilijalanjäljen.

-Hallituksen ympäristövastaava ja pääsihteerit seuraavat tavoitteen toteutumista. Lisäksi he raportoivat edustajistolle päästöjen kehityksestä vuosittain sekä ehdottavat toimenpiteitä, kuten päästöjen vähentämistä tai kompensointia.

79

Tavoite: Ympäristösiipi ja muut siivet ovat merkittävä ympäristötietoisuutta lisäävä toimija kampuksella.

-TYYn siivet koulutetaan TYYn kestävän kehityksen ekologisen kestävyyden ohjelmasta ja siitä, miten he voivat vaikuttaa ympäristöasioihin. Siipien kouluttaminen on hallituksen vastuulla.

80

Tavoite: TYYn järjestöt tuntevat TYYn ekologisen kestävyyden kestävän kehityksen ohjelman ja hyödyntävät ympäristöopasta toiminnassaan.

-TYYn hallituksen ympäristövastaava ja ympäristösiipi kouluttavat järjestötoimijoita kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi tapaamisia ja koulutuksia järjestetään vuoden aikana järjestötoimijoiden tarpeiden mukaan. järjestää alkuvuodesta ympäristökoulutuksen järjestöille yhdessä ympäristösiiven kanssa.

81

Tavoite: Tylkkäri kasvattaa lukijoiden ymmärrystä ja tietoisuutta ilmastonmuutoksesta.

-Ilmastonäkökulma huomioidaan erilaisissa journalistisissa sisällöissä.

82

83 3.2 Kestävät hankinnat ja tilat

84

Tavoite: TYYn ruokahankinnat ovat kestäviä.

-Ruokahankinnoissa suositetaan ensisijaisesti kasvikunnan tuotteita liha- ja maitotuotteiden sijasta. Lisäksi suositetaan Reilun kaupan -sertifikaatin tuotteita sekä kotimaisia sesonkituotteita. Toiminnassa suositetaan vegaanivaihtoehtoja. Pitkällä aikavälillä siirrytään kohti kokonaisvaltaisesti kestävämpää tarjontaa.

85

Tavoite: TYY ei tee turhia hankintoja ja hankinnat tukevat kiertotaloutta.

-Hankintoja tehdään vain tarpeeseen. Hankintoja tehtäessä harkitaan hankinnan tarpeellisuutta. Lisäksi hankittaessa on kiinnitettävä huomiota valittavasta tuotteesta syntyvään pakkausjätteen määrään. ja hankinnoissa suositetaan kierrätettyjä tavaroita ja tarpeettomat tavarat kierrätetään.

86

Tavoite: Ruokahävikin määrä TYYn toiminnassa vähenee.

-Ruokahävikin määrä minimoidaan ja ruokahävikin määrästä raportoidaan seurantalomakkeella.

87

Tavoite: TYY vähentää matkustamisesta syntyviä päästöjä.

-Matkustettaessa valitaan ensisijaisesti ympäristöystävällisin matkustusmuoto. Oma auto ja lennot käytetään vain perustellusta syystä. Suositetaan maatapitkin matkustamista ja omaa autoa sekä lentoja käytetään vain perustellusta syystä. Ennen matkustuspäätöksen tekemistä tulee harkita, onko tapahtumaan tarkoituksenmukaista osallistua etäyhteyttä hyödyntäen.

88

Tavoite: TYYn vuokratiloissa on riittävä astia- ja tiskauskapasiteetti, jotta vuokraajien ei tarvitse käyttää kertakäyttöastioita.

-Tilavastaava päivittää kalustoa ja ohjeita tarpeen vaatiessa.

89

Tavoite: Ympäristönäkökulman huomioiminen ylioppilaslehden toiminnassa

-Johtokunta ottaa painopaikkaa valitessa huomioon ympäristönäkökulman tarjouspyynnössä ja tarjoustusta hyväksyttäessä sekä pohtii yhdessä toimituksen kanssa keinoja hävikkimateriaaliksi päätyvien lehtien määrän pienentämiseksi.

90

3.3 Tilaisuuksien ja tapahtumien järjestäminen

91

Tavoite: TYYn tilat ovat esimerkki tiloista, joissa on huomioitu ympäristönäkökulmat.

-TYYn hallituksen ympäristövastaava huolehtii, että tiloissa on ohjeistus kierrättämiseen ja veden ja sähkön säästämiseen. Tilojen lämpötila on säädettävä vakioksi 18-22 astetta.

Tavoite: TYYn tiloissa kierrätetään muovi-, bio-, paperi-, kartonki-, lasi-, metalli- ja polttokelpoinen jäte.

92

-TYYn pääsihteeri, tilavastaava ja hallituksen ympäristövastaava huolehtivat siitä, että kierrättäminen on mahdollista kaikissa TYYn tiloissa. **Ympäristövastaava seuraa kierrättämisen toteutumista ja edistää järjestöjen kierrätysmahdollisuuksia.** ~~jätteen kertymistä seurataan osana hiilijalanjälkilaskentaa.~~

93

Tavoite: TYYn tapahtumista syntyvää jätettä vähennetään.

-TYYn tapahtumissa ei käytetä kertakäyttöastioita. Tarkoituksenmukaiset kierrätysmahdollisuudet tapahtumissa vähentävät jätteen määrää.

94

Tavoite: Tapahtumasuunnittelussa tunnistetaan valintojen vaikutus tapahtuman päästöihin.

-Opiskelijakulttuurisektori huomioi tapahtumia ja tilaisuuksia suunnitellessaan ekologisen kestävyden näkökulmat.

95

3.4. Ympäristövaikuttaminen

Tavoite: TYYllä on aktiivinen rooli ympäristö- ja ilmastokriisiin liittyvässä yhteiskunnallisessa keskustelussa.

-Hallitus ja ympäristövastaava seuraavat ympäristöön liittyvää poliittista keskustelua ja reagoivat siihen opiskelijan näkökulmasta.

96

Tavoite: TYYn ääni kuuluu yliopistolla kestävä kehityksen asioissa.

-TYY on edustettuna **yliopiston** ympäristöön liittyvissä ~~ydinryhmissä yliopistolla.~~ **TYY viestii ryhmissä tekemästään työstä järjestöille ja jäsenille.**

97

Tavoite: TYY vaikuttaa järjestöjensä toimintaan niin, että ekologinen kestävyys toteutuu laajasti yliopistoyhteisössä. TYY on esimerkki järjestöilleen.

-**TYYn koulutuksissa tuodaan esiin koulutettavaan teemaan liittyvät ympäristönäkökulmat.** ~~Kestävä kehityksen~~ **Ekologisen kestävyden** ohjelman järjestöosuutta toteutetaan aktiivisesti. TYY viestii ympäristöratkaisuistaan järjestöille **ja jäsenille.**

98

Tavoite: Koko ylioppilaskunta, mukaan lukien Universtas-konserni, toimii ekologisesti kestävästi.

-Yritystoimintaa ohjaavia dokumentteja päivitetessä huomioidaan kestävyysnäkökulmat. TYY kannustaa yhteistyötahojen toiminnan kehittämistä entistä ympäristöystävällisemmäksi.

99

100 4. TYYn järjestöjen tavoitteet ja toimenpiteet

101 Tämän osion tavoitteet ja toimenpiteet koskevat TYYn jäsenjärjestöjen toimintaa. Tavoitteet
102 ja toimenpiteet on jaoteltu edellä mainittujen näkökulmien mukaisesti. Jokaisen
103 näkökulman alle on kirjattu siihen liittyviä tavoitteita sekä niitä edistäviä toimenpiteitä.

104 TYYn järjestöjä koskevat ekologisen kestävyys ohjelman vastuutahot on lihavoitu
105 toimenpideoisioissa. ~~Kestävän kehityksen~~ Ohjelman järjestöosuuden toteutumisesta
106 vastaa järjestön ympäristövastaava yhdessä hallituksen kanssa. Kunkin järjestön
107 tapahtumia järjestävät ~~tahotavastaava~~ vastaavat siitä, että tapahtumat noudattavat TYYn
108 ekologisen kestävyys ohjelman ~~kestävän kehityksen~~ ohjelmaa. Jos vastuuta ei ole erikseen
109 määritetty tietylle toimijalle, vastuu ohjelmaan kirjattujen tavoitteiden ja toimenpiteiden
110 toteuttamisesta on järjestön hallituksen nimeämällä toimijalla.

111 TYYn kestävä kehityksen ohjelman lisäksi järjestöjen toimintaa tukee TYYn ympäristöopas,
112 johon on kerätty konkreettisia toimintaohjeita.

113

114 4.1 Ympäristötietoisuuden lisääminen

Tavoite: Järjestöllä on tehtävään perehdytetty ja koulutettu ympäristövastaava.

-Ympäristövastaava osallistuu TYYn alkuvuoden ympäristökoulutuksiin.

115

Tavoite: Järjestön hallitus on tietoinen järjestön toiminnan ympäristövaikutuksista ja TYYn ympäristöoppaasta ja ohjelmasta.

-Järjestön ympäristövastaava ohjeistaa järjestön hallitusta TYYn kestävä kehityksen ohjelman järjestöosuuden tavoitteista ja kestävästä toimintatavoista. Järjestön hallitus tarkastelee toimintansa nykytilaa ja pohtii mahdollisia toimenpiteitä kestävyys edistämiseksi omassa toiminnassaan.

116

117 4.2 Kestävät hankinnat ja tilat

Tavoite: Järjestön ruokahankinnat ovat kestäviä.

-Järjestö suosii ruokahankinnoissaan ensisijaisesti kasvikunnan tuotteita liha- ja maitotuotteiden sijasta. Lisäksi suositaan Reilun kaupan -sertifikaatin tuotteita sekä kotimaisia sesonkituotteita. Toiminnassa suositaan vegaanivaihtoehtoja eläinperäisten tuotteiden sijaan. Pitkällä aikavälillä siirrytään kohti kokonaisvaltaisesti kestävämpää tarjontaa.

118

Tavoite: Ruokahävikin määrä järjestön toiminnassa vähenee.

-Ruokahankintoja tekevät järjestötoimijat suunnittelevat huolella ostokset, jolloin ei jää ylimääräistä ruokaa. Ylijäämäruoka hyödynnetään ja ruokahävikin määrää seurataan esimerkiksi seurantalomakkeen avulla.

119

Tavoite: Järjestö ei tee turhia hankintoja ja hankinnat tukevat kiertotaloutta.

-Järjestö tekee hankintoja tehdään vain tarpeeseen ja niitä tehdessä tulee pohtia hankintojen pitkäikäisyyttä ja kestävyyttä sekä esimerkiksi hankinnasta syntyvää pakkausjätettä. Hankinnoissa suositaan kierrätettyjä tavaroita. Esimerkiksi vuosijuhlahankinnoissa suositaan aineettomia lahjoja.

120

Tavoite: Järjestö vähentää matkustamisesta syntyviä päästöjä.

-Matkustettaessa valitaan ensisijaisesti ympäristöystävällisin matkustusmuoto. Oma auto ja lentoja käytetään vain perustellusta syystä. Ennen matkustuspäätöksen tekemistä tulee harkita, onko tapahtumaan tarkoituksenmukaista osallistua etäyhteyttä hyödyntäen. Tilaisuuksien järjestämispaikkoja valittaessa tapahtuman järjestäjät huomioivat joukkoliikenteen hyödyntämismahdollisuudet. Suositaan maatapitkin matkustamista ja omaa autoa sekä lentoja käytetään vain perustellusta syystä.

121

122 4.3 Tilaisuuksien ja tapahtumien järjestäminen

Tavoite: Järjestön tiloissa tai tapahtumissa ei tuhjata sähköä ja vettä.

-Järjestön huomioi, että tilojen ekologiseen käyttöön on selkeät ohjeistukset.

123

Tavoite: Järjestön tiloissa kierrätetään muovi-, bio-, paperi-, kartonki-, lasi-, metalli- ja polttokelpoinen jäte.

-Järjestössä huolehditaan vastuujasta kierrättämisen osalta ja ohjeistetaan tilojen käyttäjiä kierrättämisestä.

124

Tavoite: Järjestön tapahtumista syntyvää jätettä vähennetään.

-Järjestön ei käytä tilaisuuksissa ei käytetä kertakäyttöastioita, vaan hyödynnetään esimerkiksi TYYMA-astioita. Jo tapahtumia suunniteltaessa otetaan huomioon jätteidenlajittelu- ja kierrätysmahdollisuudet sekä lajitteluastioiden riittävyys.

125

126 4.4. Ympäristövaikuttaminen

Tavoite: Järjestö pitää esillä ympäristöasioita jäsenilleen.

-Järjestö tiedottaa ympäristöön liittyvistä asioista ja tekemistään ympäristöratkaisuista jäsenilleen ja kannustaa osallistumaan ympäristöaiheisiin kampanjoihin kuten #SiistiVappuun.

127

Tavoite: Aine- ja tiedekuntajärjestöt ovat aktiivisia toimijoita tiedekunnassaan tai oppiaineessaan ympäristöasioihin liittyen.

-Järjestö tuo yliopistolle esiin ajankohtaisia asioita liittyen opetukseen, tiloihin ja muihin järjestön toiminnanalaan liittyviin ympäristöasioihin. Esimerkiksi järjestön koulutuspoliittinen vastaava voi tuoda kokouksessa käytävään keskusteluun opiskelijoille tärkeitä kestävän kehityksen teemoja.

128

129 5. Ohjelman seuranta, raportointi ja päivittäminen

130 Tavoitteiden toteutumista seurataan osana muuta jatkuvaa toimintaa ja niistä tulee kunkin
131 sektorin kirjata merkintä toimintakertomukseen sekä testamenttiin. ~~Toimijat laativat~~
132 ~~tarkempia tavoitteita omalle sektorilleen hallituksen ympäristövastaavan tuella.~~

133 TYYn hallituksen ympäristövastaava ja pääsihteeri seuraavat ohjelman toteutumista
134 vuositasolla varmistaen, että kukin sektori on kirjannut omalta osaltaan kestäväen kehityksen
135 tavoitteiden etenemisen toimintakertomukseen. Hallituksen ympäristövastaava ja
136 pääsihteeri kirjaavat toimintakertomukseen toimet, jotka eivät ole sektorikohtaisia- **sekä**
137 **koostavat ekologisen kestävyden ohjelman toteutumista koskevan katsauksen**
138 **puolivuotiskertomukseen.**

139 ~~Hallituksen ympäristövastaavalla on kokonaiskäsitys TYYssä tapahtuvasta kestäväen~~
140 ~~kehityksen ohjelman tavoitteiden mukaisesta toiminnasta ja vastuu kirjata sekä valvoa~~
141 ~~tavoitteiden toteutumista ja niiden sektorikohtaista kirjaamista. Ympäristövastaava~~
142 ~~aikatauluttaa vuodessa yhden kestäväen kehityksen tilannekatsauksen toimiston ~~muulle~~~~
143 ~~henkilöstölle ja hallitukselle.~~ Ympäristövastaava yhdessä ympäristösiiven kanssa tarkastelee
144 kestäväen kehityksen **ekologisen kestävyden** ohjelman ajanmukaisuutta ja
145 päivittämistarvetta neljän vuoden välein. **Ympäristöopas päivitetään viimeistään ohjelman**
146 **päivittämisen yhteydessä.**

147